

Dnevnik, Novi Sad

24-5-2015

Igor Burić

Ples sa nožem na srcu

U Temišvaru (Rumunija) je krajem vikenda počeo evroregionalni festival „Test“. Prva predstava, premijerno izvedena na otvaranju, bila je predstava „Manipulacije“.

Ona dobro reprezentuje prirodu „Testa“, jer je reč o koprodukciji slovenskih, srpskih, mađarskih i rumunskih umetnika, odnosno pozorišta i pozorišnih trupa, asocijacija. Ovo je prvi takav primer saradnje u međunarodnim okvirima, iako smo ranije imali primere koprodukcija na području bivše Jugoslavije. Predstavu je kroz proces rada sa glumcima kreirao Bojan Jablanovec, reditelj i vođa trupe „Via negativa“ iz Slovenije, a u njoj igraju Boris Kučov i Gabor Mesaroš iz subotičkog pozorišta „Deže Kostolanji“, Krista Sorčik, Estela Levko i Čaba Formanek – glumci iz Budimpešte, Etelka Mađari i Imre Žolt Matjas - glumci iz Temišvara. Partnersku podršku projektu dali su i asocijacija „Mask“ iz Segedina i festival Infant iz Novog Sada, na kojem će vrlo brzo i publika u Srbiji imati priliku da vidi „Manipulacije“.

Za predstavu se može reći da je zanimljiva, uzbudljiva, zabavna i teška. Govori jezikom savremenog teatra, nekom vrstom lekčur performansa (predstava predavanje), sa dominantnom scenografijom u obliku školske table na dva nivoa (tabla kao zid i pod kao tabla). Tekst koji je na engleskom (u Temišvaru je titl bio na mađarskom i rumunskom), nastao je u procesu proba i uopšte nije u prvom planu, gde stoji podtekst, kontekst... Cela stvar je više oslonjena na fizički teatar i glumačke performative na određene teme, objedinjene u celinu koja kao da se bavi sociomorfologijom. Glumci publiku uvode u predstavu tako što im daju lutke beba, koje će kasnije zajedno učiti da hodaju, ali i da bacaju, a centralni deo predstave „Manipulacije“ snažno je vezan za politički diskurs – svi izvođači igraju majmune, tačnije šimpanze, dok je jedan od njih predstavljen kao majmun predsednik. Pesmice kojima uspavljaju lutke bebe, zapravo su nacionalne himne adaptirane na nivo uspavanki.

Sve vreme, što je karakteristično za rad Bojana Jablanovca i rad „Via negative“, preispituju se tradicionalne forme teatra: uloga izvođača, publike, dramaturgije, (pre)oblikovanja scena i njihovih značenja. Međutim, sve ovo je urađeno veoma suptilno, uvek iz kontre, kao kad opasnost osećaš leđima, i zbog toga predstava ima kvalitet više, određenu začudnost što nijedna emocija ne dolazi direktno, nego kroz prenesena značenja. Isto to se može reći i za socijalni i za politički diskurs koji razvija predstava. Glupost, usamljenost, nepoverenje, nemogućnost prave bliskosti, prikazane su nežno, ne agresivno, iako u tom smislu temu

najbolje opisuje ples igrača sa nožem između svojih golih tela. Oni plešu, ali ne mogu do kraja da se približe, stisnu jedno uz drugo.

Najveći uspeh predstave „Manipulacije“ je to što ona kao međunarodni projekat ne tematizuje neku fobiju, „izam“, ekološki ili ekonomski problem. Ona tematizuje nas same kao ljude, civilizaciju, tematizuje pozorište i uspostavlja dijalog između onih koji ga praktikuju i onih koji dolaze da ga gledaju.